

DETAILBESKRIVELSE AF EMNE

Titel	Danmark og Romerriget i tiden omkring år 0.
Elevgruppe	3. - 6. klassetrin.
Formål	<p>Formålet med emnet er, at eleverne får:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viden om stammesamfundet i Danmark i Jernalderen. • Viden om den romerske stat / det romerske imperium. • Viden om og forståelse for kontakterne mellem Danmark og Romerriget. • Forståelse for Romerrigets indflydelse på udviklingen i Danmark og det øvrige Europa. <p>Dette emne tager udgangspunkt i kanonemnet "Kejser Augustus" i faget historie.</p> <p>Om perspektiverne ved dette emne står følgende i Fælles Mål for historie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Romerrigets udstrækning. • Transport og kommunikation i oldtiden. • Forholdene i Norden ved begyndelsen af vor tidsregning.
Historisk baggrund	<p>Danmark.</p> <p>Det område, som vi i dag kalder Danmark, eksisterede i Jernalderen / i tiden omkring år 0 som en række mindre stammesamfund.</p> <p>Disse stammesamfund udviklede sig i løbet af Jernalderen / i århundrederne efter år 0 til færre og større høvdinge- og "konge"dømmer.</p> <p>Den grundliggende enhed i stammesamfundene var landsbyfællesskabet, som igen bestod af et antal familier.</p> <p>Jernalderens landsbyer har bestået af et varierende antal gårde, som hver især indeholdt en eller flere bygninger til beboelse, stald, lade og eventuelt værksted.</p> <p>På hver gård har der i Jernalderen boet en (udvidet) kernefamilie.</p> <p>Alle familier har været bønder - landbruget var det bærende erhverv for hele samfundet.</p> <p>Hertil kommer udviklingen af en række specialiserede håndværk og med dem handel med varer både inden for og uden</p>

for de enkelte landsbyer.

Nogle landsbyer skiller sig ud fra de øvrige - dels ved deres størrelse (antal gårde og huse) dels ved, at enkelte gårde er meget større end de øvrige.

Disse landsbyer har været styrende for stammen.

Her har stormændene eller høvdingene boet.

Vigtige høvdingelandsbyer i tiden omkring år 0 var Hodde i Vestjylland og Hedegård i Midtjylland.

Et godt indtryk af, hvordan vi sandsynligvis levede og vores samfund var indrettet i det første århundrede efter år 0, får man ved at læse den romerske forfatter Tacitus' bog "Germania".

Romerriget.

Med udgangspunkt i bystaten Rom udviklede der sig i århundrederne fra ca. 700 f. Kr. et mægtigt rige, som i tiden omkring år 0 omfattede det meste af Vest-, Central-, Sydøst- og Sydeuropa samt Nordafrika og Den nære Orient.

Et imperium, som på dette tidspunkt omkransede hele Middelhavet.

Romerriget var i begyndelsen et kongedømme, blev omkring år 500 f. Kr. en republik og omkring år 0 et kejserrige med Augustus som den første kejser.

Romerrigets udvikling skete ved hjælp af en meget stærk og velorganiseret hær.

Før Romerrigets opståen og udvikling var der i området omkring Middelhavet en lang række bysamfund og mindre stater med en højt udviklet kultur og en lang række specialiserede håndværk.

Denne kultur og disse håndværk videreudvikledes i Romerriget.

Den romerske kultur var en bykultur opstået omkring byen Rom. Denne by blev imperiets hovedstad og største by.

Rundt omkring i hele Romerriget blev anlagt flere store byer (som stadig eksisterer) såsom Köln, Lyon, Barcelona, Marseilles, Paris og London.

Disse byer rummede alle de funktioner og steder, som vi i dag forbinder med en by. Der var boliger til over-, middel- og underklassen - både palæer og lejekaserner i flere etager. Der var værksteder til mange forskellige håndværkere

og torve (forum) og markedspladser til handel med både hjemlige og fremmede produkter. Der var offentlig vandforsyning og offentlige badeanstalter. Kult og religion blev dyrket i store templer. Til kultur, sport og fritid blev opført arenaer (cirkus) og amfiteatre. Til både beboere og tilrejsende var der kroer og herberger. Administrationen havde særlige bygninger, og byerne blev indhegnet af en solid bymur med porte og tårne.

Danmark og Romerriget.

Stammesamfundene / høvdingedømmerne i det nuværende danske område blev aldrig en del af Romerriget, men tilhørte det område, som romerne kaldte "Det frie Germanien". Romerrigets mere permanente grænse mod nord (limes) kom til at gå langs med floden Rhinen. Her opførte romerne en palisade med mange fæstninger, vagttårne og militærlejre (kaserne).

I år 9 e.Kr. forsøgte romerne et stort fremstød nord for Rhinen for at rykke grænsen op til Elben. Det endte med et stort slag (Varusslaget) ved Kalkriese, hvor hele den romerske hær blev slået af en hær fra de frie germanske stammer. Herefter opgav romerne at erobre mere land nord for Rhinen.

De arkæologiske fund fra Jernalderen i Danmark viser imidlertid, at der har været både direkte og indirekte kontakter mellem stammesamfundene mod nord og det romerske verdensrige mod syd.

Mange fund af våben fra slag forskellige steder i Danmark stammer fra Romerriget.

I rige grave rundt omkring i Danmark findes ofte fornemt udstyr, som er fremstillet i Romerriget.

Nogle af de større landsbyer har måske indeholdt stormandsgårde, som ligner de store romerske gårdsanlæg (villa rustica).

Den teknologiske udvikling i vores stammesamfund påvirkedes langsomt af den højtudviklede romerske teknik (f.eks. indførelse af drejekværnen i stedet for skubbekværnen). Romersk kult og religion (før kristendommen) får indflydelse på udviklingen af religionen i de germanske samfund.

Indhold	<p>Arbejdet med emnet tager udgangspunkt i, hvordan familien og samfundet fungerede i Danmark og Romerriget i århundrederne omkring år 0.</p> <p>Familien. Arbejdet med familien kan opdeles i en række delemner, hvor eleverne undersøger og finder frem til forskelle og ligheder mellem Danmark og Romerriget. Forslag til delemner kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boligen, dens indretning og funktion i landsbyerne / på landet og i byerne i Romerriget. • Gårdene med de forskellige bygninger. • Fødefremskaffelse (landbrugsarbejde). • Fødetilberedning (husholdningsarbejde). • Hverdagsliv - dagens og årets gang. • Håndværk i familierne. <p>Samfundet. Arbejdet med samfundet kan opdeles i en række delemner, hvor eleverne undersøger og finder frem til forskelle og ligheder mellem Danmark og Romerriget. Forslag til delemner kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stammesamfundet / høvdingedømmerne i Danmark. • Den romerske stat - fra republik til kejserdømme. • Landsbyerne i Danmark. • Landbebyggelsen i Romerriget. • Byerne i Romerriget. • Transport og kommunikation. • Håndværk og handel. • Kult og religion. • Hæren og krige. • Forskellige sociale grupper i samfundet (herunder slaver i Romerriget).
Undervisningsforløb i Jernaldermiljøet	<p>Folkeforsamlingen (rollespil) Festen for det store slag (rollespil) Markedsdagen (rollespil) Familien, landsbyen og stammen i Jernalderen.</p>
Fag og fælles mål som kan indgå i em-	<p>Historie. Dansk.</p>

net / temaet	Sløjd, håndarbejde, hjemkundskab, billedkunst.
Litteratur og andre undervisningsmaterialer	<p>Til læreren.</p> <p>Carlsen, Jesper: "Romerriget (samfund, familie, slaver)."</p> <p>Ethelberg, Per m.fl.: "Det Sønderjyske Landbrugs Historie - Jernalder, Vikingetid og Middelalder."</p> <p>Hvass, Lone: "Oldtiden i Danmark -Jernalderen."</p> <p>Jensen, Jørgen: "Danmarks Oldtid - Ældre Jernalder 500 f.Kr. - 400 e.Kr."</p> <p>Mortensen, Peder m.fl.: "Fra Stamme til Stat 1 - Jernalderens stammesamfund."</p> <p>"Politikens bog om romerne."</p> <p>Tacitus, Cornelius: "Germania"</p> <p>Til eleverne.</p> <p>Bay, Jørgen: "En jernalderlandsby."</p> <p>Buttenschøn, Claus m.fl.: "Ind i historien - Danmark og verden - 1."</p> <p>Hemmingsen, Søren Elmerdahl m.fl.: "Kejser Augustus, Jellingstenen, Absalon."</p> <p>Jensen, Margit Broust m.fl.: "Alle Tidens Jernalder."</p> <p>Michaelsen, Karsten Kjer: "Jernalder i Danmark og Gudme."</p> <p>Poulsen, Jens Aage: "Hit med historien! (grundbog til 6. klasse)."</p> <p>Vingsted Historiske Værksted: "Livet i Jernalderen."</p>
Andre steder som kan indgå i emnet	<p>Vejle Museum.</p> <p>Horsens Museum.</p> <p>Haderslev Museum.</p> <p>Museet i Hjemsted Oldtidspark.</p>